

УДК 305:32

СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІДМІННОСТЕЙ У ПОКАЗНИКАХ МІГРАЦІЇ ЧОЛОВІКІВ ТА ЖІНОК

Бойченко Анастасія

Науковий керівник: канд. ф.-м. наук, доцент Акбаш К.С.

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира

Винниченка, м. Кропивницький, Україна

У статті проведений статистичний аналіз міграції за період воєнного стану в Україні. Проаналізовані відсоткові показники міграції жінок та чоловіків України до країн Європи. Проведений порівняльний гендерний аналіз показників до воєнного стану та після, а також виявлені особливості вікової структури мігрантів.

Ключові слова: статистика міграції, вікова структура, гендерний аспект.

A statistical study of the differences in the migration rates of men and women

A. Boichenko

Scientific supervisor: Candidate of Physics and Mathematics Sciences, Docent Akbash K.S.

Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University,

Kropywnytsky, Ukraine

The article provides a statistical analysis of migration during the period of martial law in Ukraine. Analyzed percentage indicators of migration of women and men of Ukraine to European countries. A comparative gender analysis of indicators before and after martial law was conducted, as well as features of the age structure of migrants were revealed.

Key words: migration statistics, age structure, gender aspect.

Постановка проблеми. У сучасному глобалізованому світі люди постійно перебувають у русі. Міграція руйнує традиційні кордони між культурами, етнічними групами та мовами та сприяє розмаїттю, культурному та економічному багатству. Багато людей також сприймають іммігрантів як виклик або навіть загрозу. Це виклик правозахисним механізмам, які прагнуть повністю реалізувати права всіх людей, включно з мігрантами, права яких часто порушуються. Міграція має величезний вплив на як країни-джерела мігрантів, так і на країни-приймачі. Вона впливає на зайнятість, ринки праці, споживчий попит і глобальний розвиток. Міграція також може впливати на демографічну структуру країн, що може мати наслідки для громадського здоров'я, освіти та

пенсійної системи. Міграція є глобальним явищем, і вивчення її між різними регіонами та розвивати міжнародні стратегії для управління міграцією. Війна проти України в лютому 2022 року спричинила одну з найшвидше зростаючих гуманітарних ситуацій і надзвичайних ситуацій у сфері переміщення в новітній історії. За кілька тижнів мільйони – понад чверть населення – покинули свої домівки, щоб шукати притулку за кордоном або в частинах України, розташованих далі від насильства [1].

Аналіз досліджень і публікацій. На сьогодні існує велика кількість аналітичних звітів різних міжнародних та Європейських організацій, які досліджують міграційні процеси пов'язані із війною, а саме: структуру потоків мігрантів [2], розподіл мігрантів за країнами та проблеми, з якими вони стикаються [3], статистику повернення мігрантів додому [4] та ін.

Мета статті: проаналізувати статистичні показники міграції чоловіків та жінок України у період воєнного стану.

Виклад основного матеріалу (результатів) дослідження. Однією з характерних рис потоків біженців з України є незвичайний гендерний розподіл, який звичайно пов'язаний із воєнними діями на території України.

Розглянемо ситуацію міграції у 2022-2023рр у період воєнного стану.

У контексті української кризи біженців багато жінок виїхали разом із членами сім'ї, особливо дітьми. Наявні дані з приймаючих країн свідчать про те, що в середньому понад третина українських біженців є неповнолітніми, а близько 4–6% – у віці 65 років і старше [5]. Різні опитування пропонують деякі додаткові відомості про це. Серед респондентів опитування дев'ять із десяти подорожували з членами сім'ї (86%), у тому числі 38% подорожували лише з дітьми та 30% з дорослими, які перебували на утриманні [4]. Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) опитування у шести сусідніх з Україною країнах, проведене в період з травня по червень, виявилось, що більше 70% респондентів залишили Україну в супроводі інших осіб (переважно найближчих родичів), причому 18% подорожували з немовлятами (0-4 років), 53% з іншими дітьми (5-17 років), 21% з людьми

похилого віку (60+ років) і 23% з принаймні однією особою з особливими потребами.

Загальна мобілізація не дозволила виїхати з країни більшості чоловіків віком від 18 до 60 років, тому потоки біженців з України складають переважно жінки, діти та меншою мірою люди похилого віку. Практично в усіх приймаючих країнах принаймні 70% дорослих українських біженців – жінки. У деяких країнах цифри ще вищі. В Італії, Польщі, Естонії та Великій Британії, наприклад, частка жінок серед дорослих перевищує 80% (рис.1).

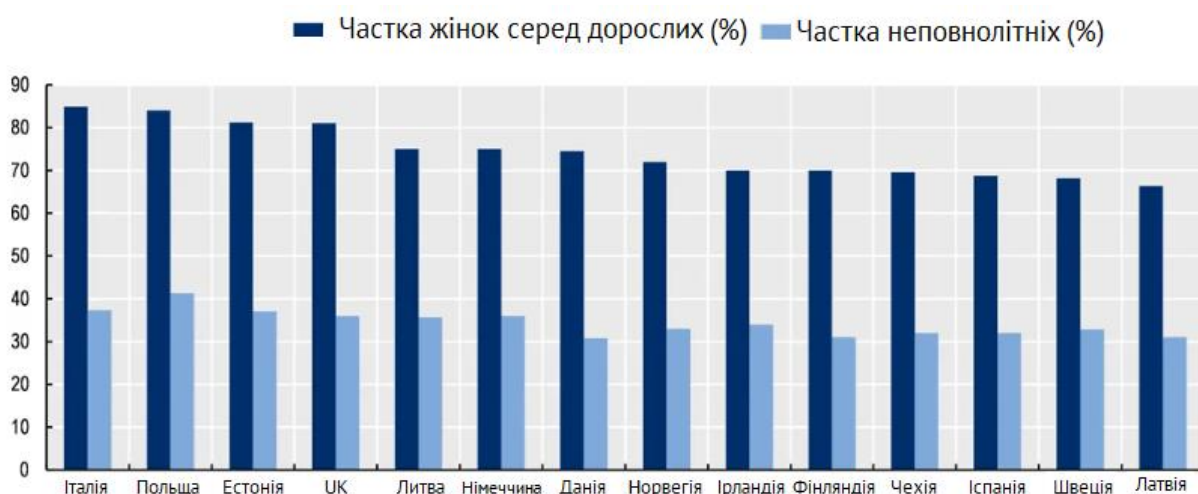

Рис.1. Частка неповнолітніх та жінок серед зареєстрованих українських біженців у європейських країнах у листопаді 2022 р. [5]

У деяких країнах українки становили високу частку тих, хто мав дійсний дозвіл ще до лютого 2022 року, наприклад, в Італії та Греції (рис.2).

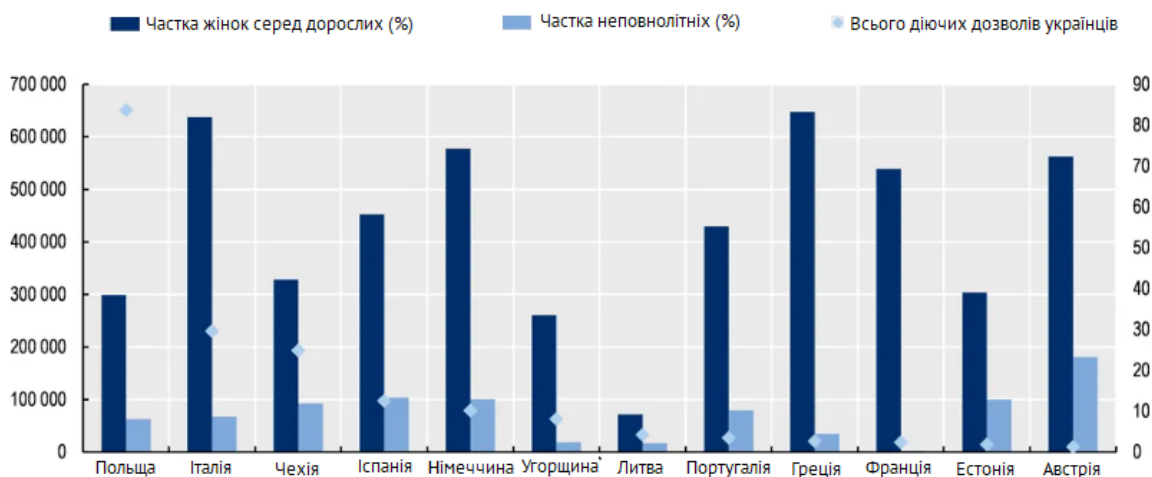

Рис.2. Частка неповнолітніх та жінок серед українців із дійсним дозволом у європейських країнах ОЕСД на 31 грудня 2021 року [5]

Однак у таких країнах, як Польща, Литва та Естонія, більшість колишніх прибулих українців були чоловіками. У всіх випадках частка неповнолітніх у минулому була помітно нижчою. Коротко проаналізуємо гендерний розподіл мігрантів за даними країнами.

Польща. Польща щедро прийняла велику кількість біженців з України після ескалації війни в Україні. Після перших десяти місяців кризи зареєструвалося близько 1,5 мільйона біженців з польською владою і отримали тимчасовий захист. З огляду на триваючий конфлікт і непередбачувану ситуація в Україні, очікується, що потоки біженців до Польщі або транзитом через неї триватиме й надалі.

Понад 40 відсотків біженців з України в Польщі – діти, а 67 відсотків – жінки. Найбільший відсоток жінок (40%) – це жінки віком від 18 до 59 років (рис. 3.).

Розподіл за віком та статтю

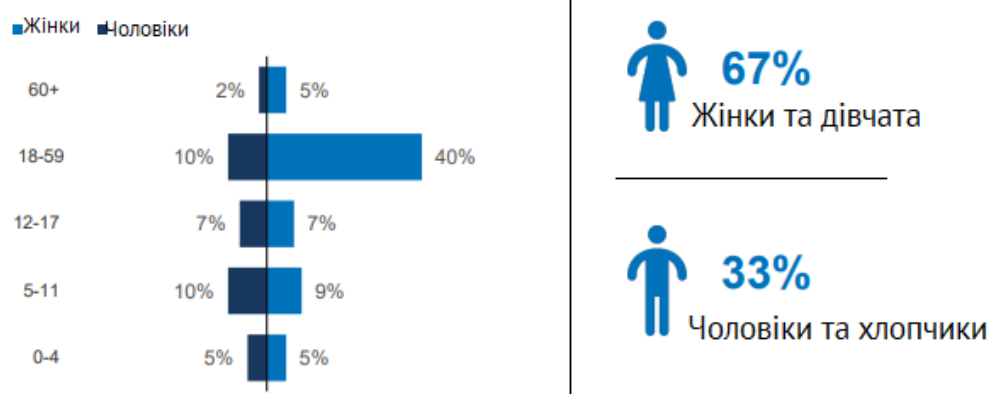

Рис.3. Графік розподілу мігрантів з України за віком та статтю у Польщі [6]

Литва. Станом на кінець грудня 2022 року на тимчасове оформлення було зареєстровано 72 000 біженців з України протекціонізм у Литві, що становить

приблизно 2,5 відсотка населення приймаючої країни. Це був і залишається найбільшим припливом біженців в історії Литви.

Більшість біженців з України – жінки (48%) та діти (35%). Станом на кінець грудня 2022 року понад 25 000 дітей з України отримали тимчасовий захист.

Розподіл за віком та статтю

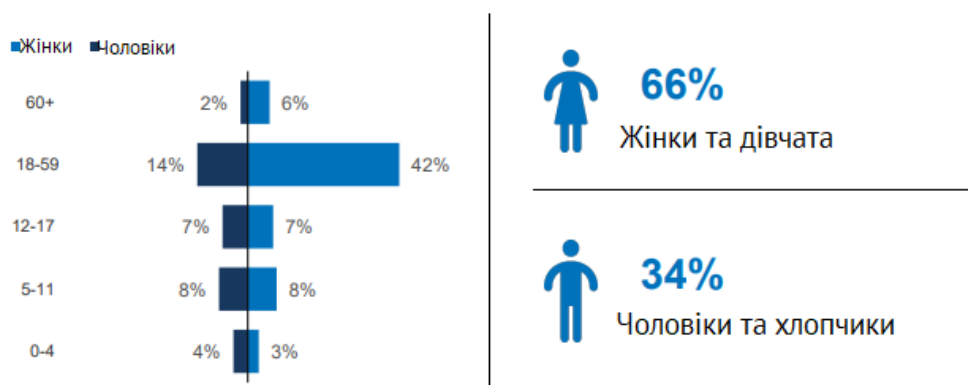

Рис.4. Графік розподілу за віком та статтю у Литви [6]

Естонія була країною призначення для багатьох біженців з України після ескалації бойових дій у лютому 2022 року. Для Естонії це найбільший вплив біженців за всю її історію. Біженців прибулих складають понад 3 відсотки населення Естонії, що робить Естонію країною, що приймає біженців, з дуже значною часткою на душу населення. Естонія також стала транзитом для понад 50 000 громадян України, які перетнули російський кордон дістатися до інших держав-членів ЄС або повернутися на підконтрольні уряду України території.

Розподіл за віком та статтю

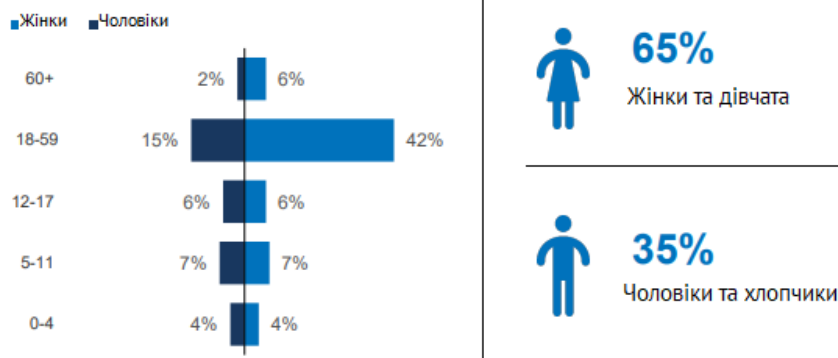

Рис. 5. Графік розподілу за віком та статтю у Естонії [6]

Більшість біженців з України – це жінки (51%) та діти (27%). Таким чином, ряд ризиків захисту, з якими стикаються саме жінки та діти, стали очевидними. Крім цього жінки з дітьми стикаються з відсутністю можливостей працевлаштування та ефективного доступу до гідної праці, зокрема, через труднощі з пошуком відповідних варіантів догляду за дітьми та розміщення в районах там, де є відповідні вакансії.

Є значна кількість біженців з України, які прямують транзитом через Естонію, щоб дістатися до інших держав-членам ЄС або повернутися в Україну тимчасово чи постійно. З лютого по грудень 2022 року було зафіксовано понад 53 000 біженців, які в'їхали до країни з наміром транзиту. Біженцям, які прямують транзитом, надається допомога базових потреб на прикордонних пунктах або пункти прийому.

Висновки та перспективи подальших пошуків у напрямі дослідження. Таким чином, у статті проаналізовані особливості міграційних процесів в Україні у період воєнного стану. Гендерний аналіз звичайно показав, що під час війни країну залишали в більшості жінки і діти, але у ряді Європейських країн до війни працювала досить велика кількість українських чоловіків, які залишилися у цих країнах і на сьогодні також відносяться до категорії мігрантів. Важливо також починати відслідковувати статистику повернення мігрантів на батьківщину, динаміку повернення, щоб зрозуміти

перспективи відновлення довоєнного демографічного складу населення України.

Подяки. Стаття підготовлена в рамках проекту ERASMUS-JMO-2021-HEI-TCH-RSCH «Субнаціональна гендерна рівність: баланс цінностей ЄС та українських реалій», №101047451. Цей проект фінансується за підтримки Європейської Комісії. Ця публікація відображає лише погляди авторів, і Комісія не несе відповідальності за будь-яке використання інформації, що міститься в ній.

Список використаної літератури

1. Operational data portal URL: <https://data.unhcr.org/en/country/ukr>
2. Atlas of Migration - Displacement from Ukraine - Knowledge Centre on Migration and Demography (KCMD) Data Portal URL: <https://migration-demography-tools.jrc.ec.europa.eu/atlas-migration/displacement-Ukraine#TP>
3. International Organization for Migration (IOM), Sep 05 2022. DTM Europe — Mixed Migration Flows to Europe, Quarterly Overview (Apr-Jun 2022). IOM, Europe. URL: <https://dtm.iom.int/reports/europe-mixed-migration-flows-europe-quarterly-overview-apr-jun-2022>
4. International Organization for Migration (IOM), Jul 19 2023. DTM Ukraine — Returns Report — General Population Survey Round 13 (June 2023). IOM, Ukraine. URL: <https://dtm.iom.int/reports/ukraine-returns-report-general-population-survey-round-13-june-2023>
5. OECDiLibrary. URL: https://www.oecd-ilibrary.org/employment/what-we-know-about-the-skills-and-early-labour-market-outcomes-of-refugees-from-ukraine_c7e694aa-en
6. Ukraine Situation: Regional Refugee Response Plan - January-December 2023. URL: <https://data.unhcr.org/en/documents/details/97958>